№ 15. Sroda 20. Stycznia 1864. Rok wydania 54.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

(Ofiary na pogorzelców i cierpiących niedostatek.)

Na wpsarcie pogorzelców miasta Zaleszczyk wpłynęło: z powiatu Brzozowskiego 21 zł. 40 c., z powiatu Brixen w Tyrolu 5 zł. 80 c., z namiestnictwa w Wenecyi 2 zł. 75 c., z namiestnictwa w Lincu 226 zł. $87\frac{1}{2}$ c., z pretury w Primiero 76 c., z namiestnictwa w Gracu 27 zł. 70 c., z powiatu Ried w Tyrolu 2 zł. 12 c., z powiatu Kitzbühel w Tyrolu 24 zł. 4 c., z pretury Buchenstein w Tyrolu $51\frac{1}{2}$ c., z powiatu Kufstein w Tyrolu 13 zł. 86 c., z powiatu Schlanders w Tyrolu 1 zł. 63 c., z rządu krajowego w Opawie 31 zł. 90 c., z pretury w Arco 66 c., z namiestnictwa w Pradze 2 zł. 50 c., z powiatu Sterzing w Tyrolu 3 zł. 10 c., z powiatu Welsberg w Tyrolu 2 zł. $21\frac{1}{2}$ c., z powiatu Dornbirn w Tyrolu 9 zł. 28 c., z powiatu Montafon w Tyrolu 4 zł. 5 c., z namiestnictwa w Wiedniu 25 zł. 79 c., a na wsparcie cierpiących niedostatek w Węgrzech, wpłynęło z powiatu Przemyskiego 14 zł. $43\frac{1}{2}$ c., z powiatu Uścieczkowskiego 8 zł. 95 c., z powiatu Tyśmienickiego 2 zł. i nareszcie z magistratu lwowskiego 14 zł. 75 c.

Część nieurzędowa.

Lwów, 20. stycznia.

Przedwczorajsze posiedzenie izby panów rozpoczęło się wnioskiem komisyi petycyjnej, ażeby prośbę duchowieństwa parafialnego dyecezyi berneńskiej o uwolnienie od podatku dochodowego zalecić rządowi do szczególnego uwzględnienia. Poparli ten wniosek kardynałowie Rauscher i Schwarzenberg, i izba przyjęła go przy głosowaniu. Z porządku dziennego przypadły potem obrady nad *nowelą do ustawy o należytościach.* Odnośny wydział zaproponował kilka zmian stylistycznych w uchwale izby deputowanych i wnioski jego zostały bez debaty przyjęte.

Według depeszy z Londynu z 18. b. m. *Morning Post* pisze: Austrya i Prusy przesłały do Kopenhagi ultimatum żądające niezwłocznego odwołania konstytucyi z listopada, w przeciwnym razie bowiem posłowie odjadą, i dalsze kroki przedsięwzięte będą. Termin tego ultimatum kończy się z dn. 18. b. m. Dania niewątpliwie odmówi temu żądaniu, a tak zerwanie dyplomatyczne jest bliskie. Anglia zaś, z powodu zagrożonych interesów, i zerwanych zobowiązań będzie zapewne poźniej zmuszoną do obrania polityki stanowczej ku zabezpieczeniu traktatów.

Do *Hamb. Nachr.* donoszą urzędownie, że komisarze związkowi odrzucą stanowczo wszelkie propozycye składania przysięgi homagialnej, jak niemniej wszelkie żądania względem oddalenia nie lubionych urzędników holsztyńskich. Dziennik ten zaprzecza oraz stanowczo wiadomości, jakoby na ostatniem posiedzeniu sejmu związkowego debatowano nad wnioskiem komisarzy związkowych względem postawienia na czele rządu holsztyńskiego p. Blome, lub Scheel-Plessen. — *Bair. Ztg.* donosi, że rząd austryacki nie wystąpił dotychczas z żadnym żądaniem względem przechodu wojsk austryackich przez Bawaryę.

Podług doniesień z Messyny z 12go b. m. krąży od dwóch tygodni u południowo-wschodniego wybrzeża Sycylii kilka sardyńskich okrętów wojennych, które zatrzymują i rewidują wszystkie przepływające statki. Środek ten łączą z wiadomością, którą miał otrzymać rząd piemoncki w Neapolu o zamiarach emigracyi burbońskiej w Rzymie. Słychać bowiem, że wychodźcy burbońscy przygotowują expedycyę morską do Sycylii, która podług jednej wersyi ma być wykonana na wiosnę, podług innej zaś dopiero w razie wojny między Austryą i Piemontem. To pewna zresztą, że wielu stronników burbońskich, którzy żyją rozprószeni we Francyi, na wyspie Malcie i w Hiszpanii, udali się w tych czasach na jeneralną konferencyę do Rzymu.

Od granicy besarabskiej donoszą *Jen. kor.* z wiarogodnego źródła, że w całej Rosyi odbywają się teraz wojskowe przygotowania i uzbrojenia wszelkiego rodzaju, a mianowicie ruchy wojsk ku wybrzeżu Czarnego morza. W Odesie — a podobnie dzieje się pewno także w Moskwie i w Petersburgu — panuje powszechne przekonanie, że na wiosnę przyjdzie do wojny europejskiej, która aż na wschód się rozszerzy. Stan kupiecki w Odesie spodziewa się, że w takim razie będzie to miasto ogłoszone terytoryum neutralnem. Wszystkie statki towarzystwa odeskiego (22) przebudowują teraz. Otrzymają one ciężkie, mocne pokłady, tak że będą mogły nosić gwintowane działa najcięższego kalibru, i widocznie zachodzi przytem zamiar użycia w swoim czasie tych paropływów kupieckich jako statków wojennych. Przez Besarabię przechodzi wiele wojska do Krymu, zkąd zapewne posuną się dalej do Kaukazyi.

Donosiliśmy już, że poselstwo rosyjskie w Stambule przedłożyło Porcie notę, w której protestuje przeciw składkom pieniężnym na Czerkiesów. Wiadomo też, co rząd turecki odpowiedział na ten protest, a teraz donoszą *Jener. Kor.* z Konstantynopola, że do protestu tego przywiązują tam wagę o tyle tylko, iż pokazuje się z niego, że w Petersburgu nie chcą już trzymać się dłużej trwającej od kilku lat polityki pobłażania w stosunkach dyplomatycznych z Portą. Zresztą donoszą wiadomości prywatne z Kaukazu, że skutkiem wielkich mrozów zawiesiły obie strony kroki wojenne, i że organizacya Czerkiesów postępuje szybko i skutecznie.

W Mexyku, jak donosi depesza z 20. b. m. obiega pogłoska, że Doblado poddał się Francuzom.

Z Japonii nadeszła wiadomość z d. 1. z. m. według której wojska europejskie ciągle jeszcze stoją w Konagavie; przyszło do zajścia pomiędzy Taikunem a Daimiosami. Stosunki polepszyły się. Japończycy zapłacili 10.000 dolarów za to, że okręt amerykański „Star of Pembroke“ był przez nich zabrany.

I.

Lwów, 19. stycznia. Mowa p. Thiersa, rozprawy nad adresem w ciele prawodawczem francuzkiem rozpoczynająca, tak wielki zyskała rozgłos w świecie politycznym, iż ją wiele dzienników, *Independance belge*, *Presse* wiedeńska, *Powszechna augsburgska gazeta*, a za niemi i jeden z paryskich korespondentów *Chwili* krakowskiej wypadkiem politycznym, ba nawet najważniejszym wypadkiem ostatnich dni nazywają. Szczupły zakres pisma naszego nie dozwolił nam podać mowy tej znakomitej jeno szkic niedokładny, a raczej tylko główne zarysy. Uzupełniając niejako pobieżne nasze o niej wspomnienie, pozwalamy sobie zrobić nad nią niektóre uwagi, które wyjaśniają bliżej dążności i zapatrywanie się polityczne genialnego autora dziejów rewolucyi francuskiej, konzulatu i cesarstwa.

Pan Thiers mówił blisko przez dwie godziny bez przerwy. Mowa jego jest nie tylko objawem wiary jego politycznej, ale zarazem niejako wykładem naukowym o wolności, i jej zastosowaniu w praktycznem życiu narodów, i to z tak systematyczną ścisłością, iż gdyby nie ostatni ustęp, wprost do rządów cesarskich zastósowany, mowa cała zarówno z katedry jak z trybuny wygłoszoną być mogła.

Udzielność narodowa a raczej dzierzenie przez naród wszystkich atrybucyj panującego (souveraineté nationale) porządek i wolność, to według p. Thiersa główne zasady, to kamień węgielny każdego uczciwego, jak go nazywa, politycznego życia. Pod ową udzielnością narodu, p. Thiers rozumie prawo stanowienia i zwalenia rządu, i lubo Francya prawa tego, zdaniem p. Thiersa, rzadko kiedy używała, a lepiejby było, gdyby go nigdy nie była użyła, to jednak prawo to istnieje. Wywieszając na sztandarze swoim owe „souveraineté nationale“ p. Thiers mówi z wielkiem lekceważeniem o powszechnem głosowaniu, którego wcale nie jest zwolennikiem stronnik monarchii lipcowej, która się głównie na arystokracyi majątkowej opierała, i poczęści może i dla tego upadła, iż się wszelkiemu rozszerzeniu prawa wyborczego uporczywie sprzeciwiała. Pan Thiers nie przeczy, iż lud prosty, do powszechnego głosowania przypuszczony, jest ciemny i trwożliwy, że przewodnika koniecznie potrzebuje, chciałby tylko żeby nie sam rząd wyłącznie na kierunek jego wpływał. Tu zdaniem naszem zachodzi ta okoliczność, iż jeżeli rząd sam jak dziś we Francyi, wpływać będzie na kierunek ciemnego, a jednak do sprawowania najwyższej politycznej atrybucyi powołanego ludu, to wynikną z tąd wybory zupełnie po myśli rządu, i ci co prawo stanowić, rządowi kierunek wskazywać a przynajmniej rząd kontrolować mają, będą w przeważnej większości prostemi rządu poplecznikami, jak się to dziś we Francyi dzieje. Jeżeli znów otwarte będzie każdemu pole do agitowania i obrabiania ciemnego ludu, nie trzebaż się obawiać, iż w odmiennym może kształcie powtórzy się to, co się działo na sejmikach dawnej Polski, któremi trzęśli możni panowie za pośrednictwem ciemnego i sprzedajnego proletaryatu szlacheckiego? Znajdą się i we Francyi dzisiejszej, w onej Francyi na tyle frakcyj rozdartej, znajdą się ludzie, którzyby wpływu swego i znaczenia użyli do skierowania wyborów ku stronniczym swoim widokom. Przy powszechnem głosowaniu bez silnego wpływu na wybory żaden rząd by się długo nie utrzymał w obec usiłowań frakcyj dążących do jego obalenia, a każdyby się zużył w ciągłej z niemi walce. A jednak stałość i trwałość rządu koniecznym jest warunkiem pomyślności narodu. Przyznaje to p. Thiers, bo wolałby ażeby Francya prawa zwalania rządów nigdy nie była użyła, lubo znów twierdzi, iż rzadko kiedy prawa tego używała. W niespełna czterdziestu latach, od 1815 do 1852 r. miała Francya dwie dynastye, rzeczpospolitę i znów cesarstwo dzisiejsze. Cztery więc

razy Francya zmieniła gwałtowie rządy swoje! I to p. Thiers nazywa rzadkim używaniem prawa obalenia rządu?

P. Thiers czuje to zapewne, że obok głosowania powszechnego, możliwą jest tylko anarchya ostatniej rzeczypospolitej, lub despotyzm obecnego cesarstwa. Średniej drogi tu nie masz. A jednak nie masz i udzielności narodowej, tak jak ją p. Thiers pojmuje bez powszechnego głosowania i wyjąwszy ową udzielność za zasadę i prawną podstawę rządu, nie można odsądzać od używania praw politycznych tej masy włościan i robotników fabrycznych, który $^7/_8$ części ludności francuzkiej stanowią. Z takowem odsądzeniem nie mogłoby już być mowy o udzielności narodowej, w znaczeniu jakie jej p. Thiers przyznaje; byłaby arystokracya lub oligarchya a tych ón nie chce. Dla niego udzielność narodowa, „souverineté nationale“ to podstawa, to kamień węgielny uczciwego politycznego życia.

A czemże jest ta udzielność narodowa, owa „*souveraineté nationale, souveraineté du peuple*“ jeżeli nie jedną z tych teoryi, które się wykłuły z rewolucyi francuzkiej, jak „*droits de l'homme*“, owe „prawa“ człowieka, obok których o „obowiązkach“ jego wcale nie pomyślano. Nie na takich to teorych spoczywa ład społeczny, cywilny i polityczny, który był, zanim go w formułę ujęto. Panu Thiersowi głównie idzie o porządek i wolność. Otóż w Anglii, w owym kraju porządku i prawdziwej wolności, teorye podobne nikomu nigdy głowy nie zaprzątały. Wolność tam jest, bo jest, bo wyrosła z samego wnętrza, z żywego życia narodu, ogarnęła całe jego jestestwo, zwyczaje i obyczaje; w całym toku dziejów angielskich, w krwawych zapasach, które Anglią trzęsły od wieków, nie widzimy ani jednego męża stanu, którýby wolność swej ojczyzny na jakichś formułkach i teoryach opierał. Francuzi to tylko zawsze się na nie sadzili, i dotąd formułki i teorye z głowy wywietrzeć im nie mogą.

Religia, rodzina i własność, oto prawdziwe podwaliny każdego społecznego bytu, cywilnego i politycznego. O tych pan Thiers w długiej swej mowie wcale nie wspomina. A tam gdzie one są szanowane, gdzie przeszły w dogmat wiary publicznej, tam będzie porządek, wyrobi się wolność usposobieniu, wykształceniu i potrzebom narodu odpowiadająca. Bo wolność, jeżeli nie ma być czczym frazesem, powstać musi jak w Anglii z wnętrza narodu, nie może ona być wynikiem nadania, ani doktryny i teoryi. Idealne teorye polityczne bałamucą niedowarzone głowy i wyradzają rewolucye, których Francya tak często była teatrem, a z których się prawdziwa wolność nigdy nie wywiązała.

Monarchia Austryacka

Wiedeń, 18. stycznia. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) Dziś w południe o godzinie $2^1/_2$ odprawi *Jego Mość Cesarz* przegląd wojsk przeznaczonych do Holsztynu. — Arcyksiążę *Ferdynand Maxymilian* i Arcyksiężna *Charlotte* zabawią jeszcze ten tydzień w Wiedniu, potem odwiedzą Cesarza *Ferdynanda* w Pradze, a ztamtąd przybędą z powrotem do Wiednia, ażeby się pożegnać przed odjazdem do Paryża. — W *Bernie* obchodziła wczoraj Arcyksiężna *Elżbieta* swoje urodziny, na którą to uroczystość udali się ztąd do Berna Arcyksiążę *Albrecht* i Arcyksiężna *Hildegarde*. — Arcyksiążę *Ludwik Wiktor* powrócił wczoraj osobnym pociągiem kolei z Pragi do Wiednia.

Jego Excel. minister finansów p. *Plener* wyprawi w piątek Soireé, a książę *Grammont* bal we środę. — Fml. *Keller* umarł w Wiedniu.

Transport wojsk austryackich, przeznaczonych do Szlezwiku, rozpoznie się we środę koleją północną. Postanowiono przygotować na to 50 osobnych pociągów, z których każdy zabierze do 1000 ludzi. Z wojsk stacyonujących w Wiedniu przeznaczone są do wyprawy pułki: Wielk. Księcia Heskiego, hrabiego Coronini, Króla belgijskiego, Księcia Holsztyńskiego i 9ty batalion strzelców. Pociągi wojskowe pójdą koleją północną aż do Oderberga, tam przejdą na kolej pruską i wyruszą już bez zwłoki dalej na Wrocław i Berlin. Wojska przeznaczone z Pragi do Szleswiku udadzą się na Lundenburg.

Prager Ztg. zawiera następujące doniesienia: „Pogłoski obiegające o uzbrojeniach Austryi, wowołane zapewne pobytem fzm. Benedeka w Wiedniu, są na wszelki sposób przesadzone. Wzmocnienie wojsk, zostających pod rozkazami Benedeka, może wynosić najwięcej kilka tysięcy ludzi, a co do rozkazu, wydanego do zakładów rezerwowych, ażeby były w pogotowiu, odnosi się on tylko do rezerw, należących do wojsk exekucyjnych.“

(*Czynności wydziałowe Rady państwa.*) Ministeryalne wykazy co do kredytu żądanego na wyprawę szleswik-holsztyńską, nadeszły w ciągu przedwczorajszego posiedzenia izby deputowanych do prezydyum, które oddało je natychmiast referentowi. Skutkiem tego odbyli członkowie 1. sekcyi wydziału finansowego jeszcze w ciągu posiedzenia przygotowawczą naradę, przyczem poruczono referentowi ułożenie sprawozdania informacyjnego. Plenarne obrady w wydziale mają być aziś rozpoczęte i jak najspieszniej ukończone. Sądzą, że także cała izba będzie w stanie jeszcze przed upływem tego tygodnia zająć się sprawą tego kredytu.

Francya.

(*Posiedzenia izby deputowanych.*) Posiedzenie ciała prawodawczego z dnia 13. i 14. b. m. nader były ożywione. Po odrzuceniu na posiedzeniu z dnia 12. pierwszej poprawki odnoszącej się po usunięciu nadużyć przy popieraniu kandydatur urzędowych, pan *Ancel* na następnem posiedzeniu wniósł drugą poprawkę prawie tej samej treści co ta, która już odrzucona została. P. *Juliusz Favre* występywał z wykłem ogniem w obronie poprawki, przeciwko niemu mówił minister sprawiedliwości *Rouland* i odpierając zazarzuty opozycyi wyrzekł, iż postępowanie opozycyi jest nie szlachetne (déloyal), po świeżych bowiem rozprawach przy sprawdzaniu wyborów, opozycya znów występuje z powtórzeniem zarzutów, które przy owem sprawdzeniu do przesytu już słyszano. Słowa te wywołały prawdziwą burzę ze strony członków opozycyi i minister słowa swoje cofnąć musiał. Na następującem posiedzeniu p. *Thiers* wstąpił znów w szranki z długą mową, w której najprzód zwrócił uwagę, iż minister, który ostatniemi wyborami kierował, przewinić musiał, bo nie zasiada już na ławicy ministeryalnej. Następnie oświadczył, iż przyznaje rządowi prawo prezentowania własnych kandydatów, wszakże pod warunkiem, iż urzędnicy od rządu zależący nie będą się dopuszczać tak krzyczących nadużyć jak te które się przy ostatnich wyborach wydarzyły, a które się prawie zawsze i wszędzie powtarzają, tak iż przypuścić nie można, ażeby je tylko popełniano przez niewiadomość podrzędnych organów władzy. W dalszym ciągu swej mowy p. Thiers chwali Króla belgijskiego, iż panuje a nie rządzi, wynosi pod niebiosa centralizacyę jako źródło wielkości i potęgi Francyi, konkluduje jednak, iż w obec tej centralizacyi, którą za prawdziwą tarczę kraju uważa, powszechne głosowanie, które miało ustalić wolność we Francyi, przez postępowanie rządu przy wyborach może ją doprowadzić do despotyzmu.

Na długą mowę p. Thiersa odpowiedział mową jeszcze dłuższą minister stanu, p. *Rouher* na wstępie zaraz starał się dowieść, iż rząd nie może być bezczynnym świadkiem wyborów; idzie tu o jego egzystencyę i rząd, któryby przy wyborach pozostał nie czynny, wnetby się władzy zrzecz musiał. Następnie minister przypomniał, iż wszystkie rządy wpływały silnie na wybory; wpływała na nie restauracya, monarchia lipcowa, najsilniej zaś wpływał rząd tymczasowy rewolucyi z 1848 r. Minister cytuje mnóstwo faktów na poparcie swego twierdzenia. W roku 1848 minister spraw wewnętrznych rozesłał cyrkularze do władz departamentowych zalecając im użycie środków niczem nie ograniczonych do przeprowadzenia wyborów w duchu rewolucyi, która wybuchła. „Jeżeli wybory nie wypadną w tym duchu“ pisał minister „to lud paryzki, lud barykad, wybranych rozpędzi.“ W okólnikach mówiono to co dziś mówią ze strony opozycyi, iż Paryż jest sercem i mózgiem Francyi. Dalej minister oświadcza, iż w dzisiejszym stanie rzeczy opozycya nie ma wcale związanych rąk w popieraniu swych kandydatów. W końcu minister twierdzi, iż o przedajności wyborców mogła być mowa wtenczas, kiedy liczba ich wyrokim cenzury była ograniczona; dziś o tem mowy być nie może, bo wyborców jest 10 milionów, a tych nikt nie przekupi. Następnie dowodzi, iż rząd przy wyborach roku zeszłego zyskał dla swych kandydatów 5.334.634 głosów, a zatem o 115.432 więcej jak w roku 1852, bo wtenczas miał tylko 5.218.642 głosów. Jeżeli zaś opozycya, która w roku 1852 miała za sobą 800.000 głosów, dziś doszła do 1.400.000, to ztąd pochodzi, iż w roku 1852 przeszło 600.000 wyborców wstrzymało się od głosowania, a to są właśnie ci, którzy dziś za opozycyą wotowali. Kończąc minister oświadczył, iż rząd systemu swego nie zmieni, iż Cesarz będzie panował i rządził, jak dotąd rządzi, główna zaś jego siła polega na włościanach, których synowie krew swoją za ojczyznę przelewają.

Przy głosowaniu poprawka większością głosów odrzucona została. Tym razem jednak opozycya liczyła 44 głosów, a zatem więcej o 30 głosów. niżeli w poprzednich rozprawach.

Niemcy.

(*Wniosek austryacko-pruski.*) Wniosek austryacko-pruski, który odrzucony został na posiedzeniu sejmu związkowego z 14. b. m. 11 głosami przeciw 16, jest następującej osnowy:

„Wysokie zgromadzenie związkowe raczy wystosować do k. duńskiego rządu wezwanie, ażeby ustawy zasadniczej z 18. listopada r. z. niewykonywał względem Szleswiku, lecz takową stanowczo zawiesił, a z tem żądaniem zechce oraz zgromadzenie połączyć oświadczenie, że w razie sporu związek niemiecki w poczuciu swego prawa i swojej godności musiałby użyć potrzebnych środków, ażeby wojskowem obsadzeniem Księstwa Szleswiku zjednać sobie gwarancyę dopełnienia słusznych swoich żądań.“

Po ogłoszeniu oświadczyli reprezentanci Austryi i Prus, że związek przekroczył swoją kompetencyę, i że obadwa główne mocarstwa uskutecznią teraz same okupacyę Szleswiku. Dla uzupełnienia potrzeba nadmienić, że po odrzuceniu austryacko-pruskiego wniosku, przedłożył poseł saski wniosek pośredniczy, z żądaniem, ażeby Szleswik został bez wszelkiej gadaniny obsadzony przez wojska prusko-austryackie i równie silny oddział innych wojsk związkowych. Ośm głosów było za wnioskiem, ośm przeciw niemu, a skutkiem głosu prezydyalnego, jak się zdaje, został wniosek odrzucony. Potem nastąpiła wspomniona deklaracya obydwu głównych mocarstw. Przeciw tej deklaracyi protestowały: Bawarya, Saxonia, Wirtemberg, Baden, Hessen-Darmsztad, Sachsen-Weimar, Sachsen-Meiningen, Sachsen-Koburg-Gotha, tudzież trzynasta i piętnasta kurya. Podług doniesienia w *Dresdner Journal* nastąpiło potem zastrzeżenie Saxonii, „ażeby wkroczenie do Szleswiku nie nastąpiło

przez terytoryum holsztyńskie, który to kraj związkowy, znajdując się teraz w wyłącznem posiadaniu zwiazku. może być tylko za przyzwoleniem związku przekroczony, jeżli inaczej stosunek zwiazku nie ma być znieważony i naruszony.“ A ponieważ do tego zastrzezenia Saxonii przystapiły także inne państwa, stanowiace większość u związku, przeto Austrya i Prusy wniosły ze swojej strony protest przeciw temu.

Idzie wiec teraz o to. co związek uchwali. Dnia 14. oświadczył związek, że nie chce obsadzenia Szleswiku przez wojska austryacko-pruskie z uznaniem praw Chrystyana IX. To jednak, czego związek właściwie chce, musi być dopiero uchwalonem.

Turcya.

Konstantynopol, 5go stycznia. *(Różne wiadomości.)* Uzbrajaja tu cztery wielkie okrety wojenne, zaopatrując je w amunicye i żywność. Sześć batalionów piechoty gwardyi cesarskiej gotowe są do wymarszu. Dwa bataliony anatolskiego korpusu armii już wsiadły na okrety; cała wyprawa ma udać się do Albanii. Ponieważ już w zatoce adryatyckiej znajdują się dwa okręty, skombinowana ta eskadra ma działać wspólnie na wszelki przypadek; mówia także o ogłoszeniu brzegów albańskich w stanie blokady. Ahmed Basza, gubernator Smyrny, mianowany został przy zostawieniu na dotychczasowym urzędzie. admirałem floty na morzu Śródziemnem.

W Smyrnie był ogromny pożar. Hotel wschodni i 360 domów stały się pastwą płomieni. Z wielką trudnością ocalono konzulat angielski. fabryke p. Jones i domy Anglików Hensona i Pursera.

W prowincyi Brussa oficerowie jeneralnego sztabu ukończyli rozmiary katastrowe. W innych cześciach Turcyi rozmiary podobno rozpoczną na wiosne.

Imani. rabinowie i kapłani wszelkich wyznań chrześciańskich w Turcyi otrzymali polecenie zaprowadzić w swoich parafiach rejestra ludności, księgi chrztów i zejść. Nakazany został ogólny spis ludności. Watpimy jednak, czy przy tej sposobności poznaną będzie liczba ludności niezawisłych pokoleń górali i licznych plemion koczowniczych.

Wszystkie kasy prowincyonalne maja co miesiąc wysełać wykazy szczegółowe wpływów do ministeryum skarbu. W celu dokładnej kontroli ustanowiono osobną kancelarye przy tem ministeryum.

Porta zawarła konwencye telegraficzna z Persya, i urządza nowa linie telegraficzna między Syrya i Egiptem. Dalej ma być połączona drutem elektrycznym stolica z Janina.

Zarzad poczty listowej ma być zreorganizowany i od kilku miesięcy zajmuje się ta pracą osobna komisya. Tymczasem urządzą trzy drogi pocztowe; między morzem czarnem i Sinopą, z Samson do Trapesontu i Batum, na morzu śródziemnem do Aleksandryi, Smyrny, brzegów Karamnickich i Syryjskich; nakoniec na morzu Adryatyckiem między Saloniką, Volo, Durazzo i Antivari.

Jenerał brygady Fery Basza (Kollman) powołany został telegrafem do Konstantynopola z Anatolii. gdzie długi czas był zajęty utworzeniem kordonu granicznego. Wielki wezyr zamierza powierzyć mu kierunek budowy drogi z Trapezontu przez Gumoszane, Bajbart. Erzerum do granicy perskiej aż do Bajazyda. Wybór jest bardzo szczęśliwy, gdyż jenerał Kollman jest bardzo zdolny. ukształcony i czynny oficer.

Były muszyr Anatolii, poźniejszy minister policyi Abdel Kerun Basza, jeden z ostatnich janczarów, starzec 84letni i Azof Basza, nadzorca grobu świętego w Mekce zakończyli życie.

Wiadomość o śmierci Abd-el-Kadera nie sprawdziła się; sławny emir bawi obecnie w Medynie.

(Proklamacya kapitana Magnan.) Jonrnal de Constantinople z 8go b. m. zawiera następujące doniesienie: Niektóre z dzienników europejskich podały w ostatnich czasach osobliwą proklamacye datowana z Warszawy z 9. listopada 1863, podpisana przez pana „Magnan“. kapitana polskich sił zbrojnych. Ta proklamacya oświadcza, że od 1. stycznia 1864 wszystkie okręta opatrzone pawilionem rosyjskim będa uważane jako łup, i zatopione lub spalone bez przeglądania papierów okrętowych, i rozróżniania interesów naturalnych od interesów nieprzyjaciela.

Kronika.

(Aresztowania.) D. 17. b. m. za przybyciem porannego pociągu kolei żelaznej, aresztowano w tutejszym dworcu kolei pewnego męższczyznę i znaleziono przy nim papiery kompromitujące i fałszywy dokument podróżny.

(Pożary.) W mieście Czortkowie spalił się d. 12. b. m. budynek przeznaczony do dystelacyi wódki, i 400 garncy wódki tamże się znajdującej. Szkoda wynosi około 610 zł. wal. austr. Przyczyną pożaru miała być nieostrożność domowników.

(Pies wybawcą.) Na pokładzie pewnego okrętu stojącego na kotwicy w porcie tryestyńskim znajdzje się pies rzadkiej piękności i wielkości. Podczas ostatniej burzy śnieżnej dwóch majtków tego okrętu wpadło w morze. Pies wskoczył za niemi i obu wyratował.

(Z a r ę c z y n y w r o d z i n i e O r l e a n ó w). „Gazette de France“ zapowiada wkrótce nastąpić mające zaręczyny niektórych członków rodziny Orleanów, jakoto: Hrabia Paryża (obecnie w Sewilli) z swoją krewną infantką Marya Izabella, córką księcia Montpensier, i siostrzenicą Królowej hiszpańskiej, książe Filip wirtembergski, syn księżny Maryi Orleańskiej z siostrą Cesarzowej austryackiej, i Królowej Neapolitańskiej; książę Filip Ferdynad saskogotajski, syn księżny Klementyny Orleańskiej, z arcyksiężniczką austryacką.

(Dar łaski.) Jego c. k. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z 6. b. m. raczył najmiłościwiej wdowie A n n i e J o a n n matce komendanta posterunku c. k. żandarmeryi Jakóba Joann, który 18. października 1863 poległ w lasach pod Dębnem w spotkaniu z powstańcami, wyznaczyć jako dar łaski roczna pensyę w sumie sto złr.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Przemyśl, 6. stycznia. W drugiej połowie z. m. były na targach w obwodzie tutejszym następujące ceny przecietne zboża i innych artykułów:

	Miejsce targu:											
	Przemyśl		Jarosław		Jaworów		Mościska		Sąd. Wisznia		Radymno	
	zr	cen.	zr	cen.	zr.	cen.	zr	cen	zr.	cen.	zr	cen.
	walutą austryacka											
Mec pszenicy . . .	2	77	3	66	3	.	2	70	2	60	.	.
„ żyta . . .	1	72	1	95	1	40	1	65	1	55	.	.
„ jęczmienia .	1	45	1	55	1	40	1	50	1	40	.	.
„ owsa . . .	1	17	1	48	1	20	1	20	1	5	.	.
„ hreczki . .	1	63	2	45	1	40	.	.	1	40	.	.
„ kukurudzy	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ ziemniaków .	.	50	.	80		50	.	40	.	45	.	.
Cetnar siana . . .	1	80	1	60	1	40	1	35	1	10	.	.
„ wełny	.		90	.		.	.		.	.	.	.
„ nasienia koniczu	.	.	35	.			.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	7	.	7	50	8	.	8	.	6	50		.
„ „ miękkiego	5	.	6		5	50	5	50	4	50	.	.
Funt mięsa wołowego		14		12		11	.	11	.	10	.	.
Mas ckowity		.	.	86	.	70	.	40		56		.

Bochnia, 15. stycznia. Na naszych targach dnia 7. i 14. b. m. były następujące ceny przeciętne zboża: mec pszenicy (85 ℔) 2 zł. 86 c., żyta (75 ℔) 1 zł. 92 c., jęczmienia (65 ℔) 1 zł. 86 c., owsa (51 ℔) 1 zł. 98 c., kartofli 60 cent.

Ostatnia poczta.

K r a k ó w . 19. stycznia. *Krak. Ztg.* donosi: Dziś z rana wywieziono ztąd 16 powstańców przeznaczonych do internowania w Königgratzu.

A l t o n a . 18. stycznia. Stowarzyszenie szleswicko-holsztyńskie w Pinnenbergu uchwaliło: W wszelkiej okupacyi naszego kraju jaką ostatecznie protokoł londyński ma przywieść do skutku, lud szleswicko-holsztyński widzi czyn oczywistej pomocy. który tem jest przykrzejszy, ile że ma pochodzić z południa. zkąd spodziewaliśmy się pomocy, a nie z północy.

K o p e n h a g a , 18. stycznia. Zapewniają, że na notę austryacko-pruską, żądającą odwołania konstytucyi z 18. listopada. a w razie przeciwnym zapowiadającą wyjazd posłów i przedsięwzięcie dalszych kroków, rząd duński odpowiedział odmownie.

Dzisiejszym pociągiem porannym nie otrzymaliśmy poczty wiedeńskiej, tylko krakowską.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

Hotel George: PP.: Radziejowski Józef, z Podola. — Terlecki Wiktor, z Hoszowa.

Hotel europejski: Jordan Kazim., z Kunikowiec.

Hotel angielski: Polanowski Stanis., do Moszkowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

PP: Nikorowicz Stanis., do Wolicy. — Rulikowski Anton, do Switażowa. — Trzeciecki Tytus, do Polanki. — Serwatowski Wojciech do Rajtarowic. — Zawałkiewicz Seweryn, do Schehni. — Zboray Emanuel, c. k. rotm., do Łańcuta.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
	‴					
7. god. zrana	333.03	— 9.8	85.9	poł.-zach.	sł.	pogoda
2. god. po poł.	332.11	— 7.0	81.5	południowy	„	„
10. god. wiecz.	321.21	— 9.2	81.9	poł.-wschod.	„	„

Przeglad

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w roku 1863.

Średni stan barometru zredukowany do temperatury 0, był

w zimie 327.‴514 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.‴788 wyższy,

na wiosnę 325.‴661 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.‴374 wyższy,

w lecie 326.‴123 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.‴304 wyższy,

w jesieni 327.'''535 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.'''197 niższy,

w ciągu całego roku 326.'''708 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1861 o 0.'''130 wyższy.

najwyższy stan barometru był 335.'''01 dn. 16. gr. 1862 wieczorem

najniższy „ „ „ 315.'''72 dn. 19. marca wieczorem.

Średnia temperatura powietrza była:

w zimie	— 0.°93 R.,	w porównaniu z r. 1862	o 3.°39 ciepl.
na wiosnę	+ 7.61	„ „ „ „	o 0.33 „
w lecie	+ 14.93	„ „ „ „	o 1.14 zimn.
w jesieni	+ 9.31	„ „ „ „	o 1.92 ciepl.
w ciągu c. r.	+ 7.73	„ „ „ „	o 1.12 „

największe gorąco było + 27.°5 dn. 11. sierpnia w południe

największe zimno było — 20.0 dn. 10. grudnia 1862 z rana

w porównaniu z 36letnim przecięciem o 0.°979 cieplejsza.

Średni nacisk pary był:

w zimie 1.'''622 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.'''332 większy,

na wiosnę 2.'''926 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.'''049 większy,

w lecie 5.'''028 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.'''240 mniejszy,

w jesieni 3.'''680 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.'''558 większy,

w ciągu całego roku 3.'''314 miary paryskiej, w porównaniu z r. 1862 o 0.'''150 większy,

największy nacisk pary był 7.'''92 dn. 30. czerwca wieczorem

najmniejszy „ „ „ 0.34 dn. 10. grudnia 1862 z rana.

Średnia wilgoć powietrza wynosiła:

w zimie 85.27 pr. C.; w porównaniu z r. 1862 o 3.16 pr. C. mniejsza.

na wiosnę 74.65 pr. C.; w porównaniu z r. 1862 o 1.19 pr. C. większa,

w lecie 71.25 pr. C., w porównaniu z r. 1862 o 2.53 pr. C. mniejsza,

w jesieni 78.98 pr. C.; w porównaniu z r. 1862 o 3.04 pr. C. większa,

w ciągu całego roku 77.54 pr. C.; w porównaniu z r. 1862 o 1.31 pr. C. mniejsza,

najmniejsza wilgoć była 37.4 pr. C. dnia 19. maja w południe.

Cała ilość deszczu i śniegu wynosiła:

w zimie 46.86 miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1861 o 21.'''08 mniej,

na wiosnę 51.56 miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1861 o 27.'''01 mniej,

w lecie 99.86 miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1861 o 23.85 więcej,

w jesieni 45.69 miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1861 o 3.05 mniej,

w ciągu całego roku 243.'''97 czyli 20'' 4''' miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1861 o 2'' 3''' mniej,

największa ilość deszczu spadłego w 24 godzinach wynosiła 13.'''34 dnia 24. czerwca.

Wysokość spadłego niestopionego śniegu wynosiła:

w zimie 313''' miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1862 o 333''' mniej,

na wiosnę 68''' miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1862 o 131''' mniej,

w lecie — miary paryzkiej; w porównania z r. 1862 o —,

w jesieni 10''' miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1862 o 26''' mniej,

w ciągu całego roku 431''' czyli 35''' 11''' miary paryzkiej; w porównaniu z r. 1862 o 490''' mniej.

Liczba dni, w których padał deszcz i śnieg, była

w zimie	45;	w porównaniu z r. 1862	o 11 mniej
na wiosnę	42	„ „ „	2 więcej
w lecie	46	„ „ „	14 „
w jesieni	34	„ „ „	2 „
w ciągu całego r.	167	„ „ „	7 „

Między temi liczba dni, w których śnieg padał:

w zimie	40;	w porównaniu z r. 1862	o 14 mniej
na wiosnę	13	„ „ „	13 mniej
w lecie	—	„ „ „	—
w jesieni	—	„ „ „	—
w ciągu całego r.	53	„ „ „	1 mniej.

Dni mroźnych było:

w zimie	81,	z tych bez odwilży 48
na wiosnę	22	„ „ „ —
w lecie	—	„ „ „ —
w jesieni	17	„ „ „ 2
w ciągu całego r.	121	„ „ „ 50

w porównaniu z r. 1862 o 24 mniej o 44 mniej.

Dni mglistych było

w zimie	5,	w porównaniu z r. 1862	o 14 mniej
na wiosę	—	„ „ „	11 „
w lecie	—	„ „ „	1 „
w jesieni	5	„ „ „	1 więcej
w ciągu całego r.	10	„ „ „	25 mniej

Grad padał w tym roku 1 raz, i to w czerwcu, dla tego był tak rzadkim jak w r. 1862.

Burze były

w zimie	—	w porównaniu z r. 1862	o —
na wiosnę	3	„ „ „	tak samo
w lecie	7	„ „ „	2 mniej
w jesieni	1	„ „ „	3 „
w całym roku	11	„ „ „	5 „

Średnia elektryczność powietrza według skali liczącej 8° na elektroskopie Bohnenberga, tudzież elektryczność ziemi wynosiła

w zimie	1.55	„ „ „	0.°94
na wiosnę	1.56	„ „ „	1.09
w lecie	2.31	„ „ „	2.86
w jesieni	2.64	„ „ „	7.73
w ciągu całego r.	2.01	„ „ „	1.91

Ozonometer Schönbeina pokazywał

w zimie	8.60	w porównaniu z r. 1862	o 0.43 mniej
na wiosnę	8.14	„ „ „	0.14 „
w lecie	7.42	„ „ „	0.16 „
w jesieni	6.98	„ „ „	0.83 „
w ciągu całego r.	7.78	„ „ „	0.39 „

Cyanometr Saussura pokazywał

w zimie	5.76	w porównaniu z r. 1862	o 0.°77 mniej
na wiosnę	7.22	„ „ „	0.62 więcej
w lecie	6.76	„ „ „	0.11 mniej
w jesieni	6.61	„ „ „	0.08 „
w ciągu całego r.	6.59	„ „ „	0.09 „

Pochmurność dzieliła się w następujący sposób:

w zimie było dni 8 całkiem pogodnych; 4 mało pochmurnych; 46 mocno pochmurnych; 32 całkiem posępnych;

na wiosnę było dni 3 całkiem pogodnych; 14 mało pochmurnych; 59 mocno pochmurnych; 16 całkiem pochmurnych;

w lecie było dni 8 całkiem pogodnych; 21 mało pochmurnych; 53 mocno pochmurnych; 10 całkiem pochmurnych;

w jesieni było dni 10 całkiem pogodnych; 11 mało pochmurnych; 50 mocno pochmurnych; 18 całkiem pochmurnych;

w ciągu całego roku było dni 29 całkiem pogodnych; 50 mało pochmurnych; 208 mocno pochmurnych; 76 całkiem pochmurnych.

Kierunek wiatru według trzykrotnej obserwacyi codziennej był:

w zimie półn. 21, półn.-zach. 18, zach. 117, połud.-zach. 14, połud. 44, połud.-wsch. 33, wsch. 17. półn.-wsch. 6;

na wiosnę półn. 34, półn.-zach. 29, zach. 78, połud.-zach. 17, połud. 37, połud.-wsch. 42, wsch. 26, półn.-wsch. 13;

w lecie półn. 38, półn.-zach. 41, zach. 122, połud.-zach. 22, połud. 27, połud.-wsch. 6, wsch. 12, półn.-wsch. 8;

w jesieni półn. 18, pół.-zach. 16, zach. 97, połud.-zach. 20, połud. 68, połud.-wsch. 31, wsch. 15, pół.-wsch. 7;

w ciągu całego roku półn. 111, półn.-zach. 104, zach. 214, połud.-zach. 73, połud. 176, połud.-wsch. 112, wsch. 70, półn.-wsch. 34.

Wiatr zachodni był zatem panującym przez cały rok, a w jesieni wiał najczęściej połud.

Dni całkiem spokojnych nie było.

Dni burzliwych było:

w zimie	5	z zachodu	w porównaniu z r. 1862	o 3 mniej,
na wiosnę	4	„	„ „ „	„ 4 więcej,
w lecie	2	z północy	„ „ „	„ 2 „
w jesieni	1	z południa	„ „ „	„ 1 „
przez cały rok	12	głównie z zachodu	„ „ „	„ 4 „

Dr. R.

T E A T R.

Dziś: **Wielka maskowa reduta** w teatrze hr. Skarbka.

Kurs lwowski.

Dnia 19. stycznia.		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	72	5	79
Dukat cesarski	„ „	5	75	5	81
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	94	10	05
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	87	1	90
Talar pruski	„ „	1	82	1	84
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	72	13	72	88
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	75	60	76	45
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	42	72	17
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	79	49	80	10
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	196	33	198	08

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 19. stycznia.	złr.	kr.
5% Metaliki	72	35
5% pożyczka narodowa	79	90
Losy z 1860 roku	92	—
Akcye banku wiedeńskiego	777	—
„ „ kredytowego	178	40
Londyn, 10 funtów szterlingów	122	—
Dukat pojedyńczy	5	84
Srebro	121	75

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński**.

Z c. k. galic. drukarni rzadowej.